

Vergaderjaar 2025–2026

36 761

Voorstel voor een Verordening van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van een gemeenschappelijk systeem voor de terugkeer van illegaal in de Unie verblijvende onderdanen van derde landen en tot intrekking van Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad, Richtlijn 2001/40/EG van de Raad en Beschikking 2004/191/EG van de Raad

F

VERSLAG VAN EEN MONDELING OVERLEG

Vastgesteld 24 september 2025

De vaste commissie voor Immigratie & Asiel / JBZ-Raad¹ heeft op 8 juli 2025 overleg gevoerd met de heer Van Weel, Minister van Asiel en Migratie, over:

- **de brief van de Voorzitter van de Eerste Kamer aan de Minister van Asiel en Migratie a.i. d.d. 10 juni 2025 inzake het plaatsen van een parlementair behandelvoorbehoud bij het EU-voorstel voor een Terugkeerverordening (COM(2025)101) (36 761, letter C);**
- **het voorstel voor een Verordening van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van een gemeenschappelijk systeem voor de terugkeer van illegaal in de Unie verblijvende onderdanen van derde landen en tot intrekking van Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad, Richtlijn 2001/40/EG van de Raad en Beschikking 2004/191/EG van de Raad (COM(2025)101).**

Van dit overleg brengt de commissie bijgaand geredigeerd woordelijk verslag uit.

De voorzitter van de vaste commissie voor Immigratie & Asiel / JBZ-Raad, Van Hattem

De griffier van de vaste commissie voor Immigratie & Asiel / JBZ-Raad, Dragstra

¹ Samenstelling:

Marquart Scholtz (BBB), Griffioen (BBB), Karimi (GroenLinks-PvdA), Lagas (BBB), Veldhoen (GroenLinks-PvdA), Ramsodit (GroenLinks-PvdA), Thijssen (GroenLinks-PvdA), Recourt (GroenLinks-PvdA), Kaljouw (VVD), Meijer (VVD), Van Toorenburg (CDA), Bakker-Klein (CDA), Dittrich (D66), Croll (D66), Aerdts (D66) (*ondervoorzitter*), Van Hattem (PVV) (*voorzitter*), Koffeman (PvdD), Nanninga (JA21), Janssen (SP), Huizinga-Heringa (CU), Van den Oetelaar (FVD), Schalk (SGP), Perin-Gopie (Volt), Van Rooijen (50PLUS), Van der Goot (OPNL)

Voorzitter: Van Hattem
Griffier: Dragstra

Aanwezig zijn negen leden der Kamer, te weten: Dittrich, Griffioen, Van Hattem, Janssen, Kaljouw, Karimi, Lagas, Thijssen en Van Toorenburg,

en de heer Van Weel, Minister van Asiel en Migratie.

Aanvang 18.46 uur.

De voorzitter:

Ik heet iedereen van harte welkom. Ik open de vergadering van de vaste commissie voor Immigratie & Asiel / JBZ-Raad van dinsdag 8 juli 2025. Het is de derde commissievergadering van deze commissie vandaag. We zijn nu bijeen voor het mondeling overleg met de Minister van Asiel en Migratie over het parlementair voorbehoud bij het voorstel voor een Terugkeerverordening. Ik zal u alle details besparen, om het niet te lang te laten duren, en tot de essentie komen. De vraag rond het parlementaire behandelvoorbehoud is over welke aspecten van het voorstel of de behandeling daarvan de commissie in het bijzonder geïnformeerd wenst te worden en binnen welke termijn. Ik zou de leden van de commissie willen verzoeken om het gesprek daartoe beperkt te houden. Wij zullen afspraken maken over de wijze van informatieverstrekking door de regering. Deze zullen schriftelijk worden vastgelegd en aan de regering ter kennis worden gebracht. Na afloop van het mondeling overleg deelt de Kamer de regering mee dat het parlementaire behandelvoorbehoud kan komen te vervallen. Dit zal pas na het zomerreces gebeuren. Is dat allemaal voor iedereen duidelijk? Ja? Dan heet ik nogmaals de Minister van harte welkom en ga ik over naar de leden van de commissie voor de vragen. Ik begin bij mevrouw Thijssen van de fractie van GroenLinks-PvdA, als eerste verzoeker bij dit voorstel. Ga uw gang.

Mevrouw Thijssen (GroenLinks-PvdA):

Dank u wel, voorzitter. Ik spreek ook namens de ChristenUnie en Volt. Beide fracties zijn niet aanwezig, maar zij zijn het eens met het volgende voorstel. Het bestaat uit vier onderdelen. Het begint ermee dat wij informatie kunnen krijgen over zowel inhoudelijke als procesmatige vorderingen in de onderhandelingen ten aanzien van het voorstel inzake de Terugkeerverordening. Daarbij is het vooral belangrijk dat de informatievoorziening plaatsvindt binnen de JBZ-Raad, maar ook daarbuiten, als dit aan de orde komt. Dat is het eerste verzoek. Het tweede verzoek is dat we dan ook in het bijzonder geïnformeerd kunnen worden over de volgende vier punten. Het eerste is de noodzaak en de evenredigheid van het voorstel. Daarbij is het ook van belang dat er onderbouwde inzichten worden meegeleverd. Het tweede punt is de doeltreffendheid en de effectiviteit van het voorstel. Opnieuw: graag met onderbouwde inzichten. Het derde punt betreft de gevolgen van het voorstel. Dan heb ik het over de juridische, beleidsmatige en financiële gevolgen en over de vraag wat dit betekent voor de uitvoeringspraktijk. Ook hierbij graag onderbouwde inzichten. Ten slotte de verenigbaarheid met bestaande nationale en internationale wetgeving, inclusief weer die onderbouwde inzichten. Dit is mijn tweede punt, dat dus uit vier informatieverzoeken bestaat.

Dan kom ik bij punt drie. Bij die vier punten die ik net heb genoemd, zou ik graag specifieke informatie willen over de voorstellen voor de uitbreiding van de detentiegronden. Het tweede punt betreft de terugkeerhubs en het derde de situatie en de rechtspositie van minderjarigen.

Dan heb ik nog een vierde verzoek. Het is best veel, maar het is een belangrijke wet. Dat gaat over de onderzoeken en de inzichten die hieraan ten grondslag liggen. Ik heb gekeken in het voorstel. Op pagina 7 en 8

worden verschillende onderzoeken en bronnen genoemd. Mijn verzoek is of die ook naar de Eerste Kamer gestuurd kunnen worden. Dan gaat het in het bijzonder over het werkdocument van de diensten van de Commissie dat binnenkort wordt gepubliceerd. Dat staat op pagina 8. Het gaat ook over de studie Gaps and needs of EU law in the area of return. Dat staat in een voetnoot. Er staan nog vier andere bronnen waaruit is geput, namelijk de analyses van de contactgroep van de Commissie inzake terugkeer, de evaluatie in het kader van collegiale toetsing door een team van deskundigen van de lidstaten en de Commissie, de verslagen van de deskundigengroep van het Europees Migratienetwerk waaraan wordt gerefereerd en ten slotte – en dan ben ik klaar – de onderzoeken die nu nog lopen, namelijk MIrreM, GAPS, MORE en FAiR. Ook die worden genoemd op pagina 7 en 8.

Dank u wel.

De **voorzitter**:

Dank u wel. Dan kijk ik even verder of er andere leden van de commissie zijn die het woord wensen. De heer Janssen van de SP.

De heer **Janssen** (SP):

Ik twijfel, voorzitter. Deze uitvoerige opsomming van collega Thijssen is natuurlijk best veel. Misschien dat het nu niet aan de orde is, maar het gaat mij straks om de uitvoering, als de verordening in Nederland wordt omgezet. Ik heb een algemene vraag, namelijk of bij de uitvoering en de omzetting het coalitieakkoord nog steeds geldt, namelijk dat er geen nationale koppen op Europese wetgeving komen en dus ook niet op de asielwetgeving.

De **voorzitter**:

Dat is een korte en duidelijke vraag. Dan is het woord aan mevrouw Van Toorenborg, CDA.

Mevrouw **Van Toorenborg** (CDA):

Voorzitter. Het enige wat ons zorgen baart, is dat je af en toe ziet dat bij deze verordeningen landen toch niet helemaal op één lijn komen en dat er dan allerlei geitenpaadjes worden bedacht, alsof ze er wel bij horen, maar toch niet. Het luistert nauw bij deze verordening dat we op elkaar kunnen vertrouwen, dat we gegevens delen en dat we medewerking verlenen. Dus ik vraag aan het kabinet om er goed van op de hoogte te worden gehouden of deze uniformiteit nou echt al die tijd gedurende de procedure blijft bestaan of dat we ons nog ergens zorgen over moeten maken, namelijk dat iemand een geitenpaadje kiest waar we last van gaan krijgen.

De **voorzitter**:

Dank u wel voor deze vraag over geitenpaadjes. Van de kant van de commissie zijn er verder geen vragen meer. Dan geef ik graag het woord aan Minister van Weel voor de beantwoording. Ga uw gang.

Minister **Van Weel**:

Dank, voorzitter, en dank voor de gelegenheid om hierover van gedachten te wisselen met u. Zoals in het regeerprogramma stond, waren we voorstander van het herzien van de Terugkeerrichtlijn. We zijn dus ook heel blij dat de Commissie voortvarend aan de slag is gegaan met wat inmiddels een concept-Terugkeerverordening is. In het concept staan nu al een aantal zaken waarvan we denken dat die de terugkeer gaan verbeteren. Dat is hard nodig, want de cijfers van terugkeer vanuit de EU zijn schrikbarend laag, zoals we ook in het vorige overleg met uw commissie hebben gezien. De instroom moet omlaag, maar dat geldt ook voor het

verbeteren van de terugkeer van mensen die er uiteindelijk geen recht op hebben om hier te zijn. Zo simpel moeten we het benoemen. Ik ben dus blij met de onderhandelingen zoals die lopen. Natuurlijk gaan we u meenemen in elke stap die we daarin zetten. Daartoe heeft u het BNC-fiche al gekregen. Dat is een vrij uitvoerige beschrijving van wat wij vinden van de subsidiariteit en de proportionaliteit van het voorstel dat voorligt. We hebben ook aangegeven welke punten we graag mee terugnemen naar de onderhandelingen in de JBZ-Raad en daarbuiten. Daarvan zullen we u op de hoogte houden. Dat doen we via de geannoteerde agenda's en via de verslagen van de JBZ-Raad. Ik zeg toe aan mevrouw Thijssen dat we daarin ook de contacten meenemen die we hebben buiten de formele momenten in de JBZ, die kunnen bijdragen aan de onderhandelingen hierover.

Het Deense voorzitterschap heeft inmiddels aangegeven voor het einde van het voorzitterschap te willen komen tot Raadsconclusies over deze verordening. Dit betekent dat er de komende maanden nog veel zal moeten gebeuren. Dat gaan wij doen met oog voor het voorkomen van geitenpaadjes, zeg ik tegen mevrouw Van Toorenburg. Uiteindelijk bestaat succesvol EU-migratiebeleid bij uniformiteit, solidariteit en harmonisatie. Dat is wel degelijk ons doel hierbij en mede om die reden is er wat ons betreft geen sprake van nationale koppen in het traject dat nu wordt doorlopen. Wij zien dit als een herziening van de Terugkeerrichtlijn. Er zijn een aantal zaken waarvan wij vinden dat er iets te veel wordt geharmoniseerd, waardoor de nationale ruimte juist klein wordt. Dus dat is eigenlijk het omgekeerde van wat u zegt. Wij zullen ons daar in de onderhandelingen mee bemoeien en ervoor pleiten. Other than that voorzien wij geen nationale koppen. Wij zijn juist blij dat dit op EU-breed niveau wordt opgepakt.

U had hele specifieke vragen. Die zullen gaande de onderhandelingen allemaal aan bod komen. Een deel daarvan is al aan bod geweest in het BNC-fiche, daar waar het gaat om de noodzaak, de proportionaliteit en de onderbouwing daarvan. Elke keer als er substantiële veranderingen zijn in de concepten die wij krijgen, zullen wij teruggrijpen op de punten die u noemt. Die zien op de gevolgen, op de doeltreffendheid en op de verenigbaarheid. Wat mij betreft staat evident als een paal boven water dat er geen EU-Terugkeerverordening kan zijn die strijdig is met het internationale recht. Dat lijkt me een basisuitgangspunt. Als daar ooit sprake van zou zijn, zullen we u daar ook over informeren. Over de uitbreiding van de detentiegronden stond al het een en ander in het BNC-fiche. Ook dat nemen we mee. Hetzelfde geldt voor de terugkeerhubs. Op dat punt moet natuurlijk nog een hoop gebeuren de komende maanden. Van de plannen zijn nu nog de eerste contouren bekend, maar die zullen scherper worden naarmate een en ander vordert. Ook daarin nemen we u mee. Hetzelfde geldt voor het beleid aangaande minderjarigen.

Wij gaan bekijken of de onderzoeken die u noemt allemaal openbaar zijn, maar daar ga ik wel van uit, want anders zouden ze niet genoemd zijn. Ook zullen wij bekijken of het allemaal schriftelijke onderzoeken zijn, of dat het ook mondelinge terugkoppelingen of verslagen betreft. In het laatste geval kan ik u moeilijk een toezegging doen. Van de lijst die u noemde, gaan we kijken welke we u kunnen doen toekomen.

Voorzitter, volgens mij kom ik daarmee tegemoet aan de verzoeken van uw Kamer. Ik kijk uit naar de verdere momenten waarop wij hierover gaan spreken.

De voorzitter:

Dank u wel. Dan dank ik de Minister voor de beantwoording. Ik kijk even of er nog aanvullende vragen zijn van de leden van de commissie. Het woord is aan mevrouw Thijssen van GroenLinks-PvdA.

Mevrouw **Thijssen** (GroenLinks-PvdA):

Dank voor de toezeggingen. Dat is heel fijn. Het lijkt heel veel wat ik vraag, maar eigenlijk zit er één grote rode draad in, namelijk de vraag om onderbouwing te krijgen van de ideeën. We hebben namelijk van tevoren geen impactassessment gehad bij dit voorstel. Het is ook heel makkelijk om met aannames te komen, maar wil terugkeerbeleid goed gaan werken – wat onze fractie belangrijk vindt, ook voor het draagvlak van het hele stelsel – dan moet het ook bewezen effectief zijn. Dat is een beetje de hele bottomline van mijn verzoek. Fijn dat het er komt. Hoe meer onderbouwing van datgene waar het beleid op wordt gemaakt, hoe beter dat voor onze fractie zal zijn om straks een oordeel te kunnen vellen. Dank u wel.

De **voorzitter**:

Dank u wel. Dan probeer ik tot de conclusie te komen dat er met hetgeen door de Minister is beantwoord en toegezegd er voldoende informatieafspraken zijn gemaakt. Het is misschien wel handig om even de afspraken voor te lezen. Dan weten we allemaal wat er teruggekoppeld gaat worden straks.

- In de geannoteerde agenda's en verslagen van de JBZ-Raad ook de contacten van buiten de Raad meenemen.
- Bij wijzigingen in het voorstel teruggrijpen op de vier punten die mevrouw Thijssen onder punt 2 noemde, te weten noodzaak en evenredigheid, doeltreffendheid en effectiviteit, gevolgen van het voorstel en verenigbaarheid met bestaande wetgeving – dit alles inclusief onderbouwde inzichten – en de Kamer hierover informeren.
- De Kamer informeren over ontwikkelingen rondom detentiegronden, terugkeerhubs en rechtspositie minderjarigen.
- Onderzoeken die openbaar én schriftelijk zijn aan de Kamer doen toekomen.

Is dat allemaal in overeenstemming met wat de Minister heeft toegezegd? Minister van Weel, wilt u hier nog kort op reageren?

Minister **Van Weel**:

Het is al laat, dus dan zeg ik altijd heel veel toe, blijkbaar. Het klinkt als een hele lijst, maar we gaan dit doen.

De **voorzitter**:

Dank u wel. De samenvatting was ook conform hetgeen u bedoeld heeft, dus dan kunnen een tevreden commissie en een tevreden Minister naar huis toe. Ik wens u allemaal een heel goed zomerreces en bedank u allen hartelijk.

Sluiting 19.00 uur.